

POSTANOWIENIE

Dnia 16 stycznia 2023 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu III Wydział Rodzinny i Nieletnich w składzie następującym

Przewodniczący sędzia Piotr Kawecki

Protokolant sekretarz sądowy Anna Sosnowska

po rozpoznaniu w dniu 16 stycznia 2023 r. w Toruniu

na rozprawie przy drzwiach zamkniętych sprawy

z wniosku P. B. – kuratora sądowego przy Sądzie Rejonowym w Toruniu

przeciwko nieletniej **P. K.**,

córcie M. i M., ur. (...) w T.,

zam. T. ul. (...),

o zmianę środka wychowawczego

postanawia

na mocy art. 145 ust. 1 ustawy z dnia 09.06.2022r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich, zmienić postanowienie z dnia 15.05.2019r. w sprawie (...) Sądu Rejonowego w Toruniu, w ten sposób, że w miejsce nadzoru kuratora sądowego, zastosować wobec nieletniej P. K. środek wychowawczy w postaci umieszczenia w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym,

kosztami postępowania obciążyć Skarb Państwa – Sąd Rejonowy w Toruniu.

Sygn. akt III Nkd 308/21

UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 16 stycznia 2023r.

W dniu 9 listopada 2021r. P. B. - kurator zawodowy rodzinny złożył wniosek o zmianę w trybie pilnym środka wychowawczego w postaci nadzoru kuratora orzeczonego postanowieniem Sądu Rejonowego w Toruniu z dnia 15 maja 2019r. wydanym w sprawie o sygn. akt (...) wobec nieletniej P. K. i umieszczenie nieletniej w młodzieżowym ośrodku wychowawczym.

Podczas rozprawy w dniu 16 stycznia 2023r. nieletnia P. K. oraz matka nieletniej wnosiły aby nie zmieniać zastosowanego wobec nieletniej środka wychowawczego w postaci nadzoru kuratora sądowego. Prokurator wnosił o zmianę tego środka i umieszczenie nieletniej P. K. w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym.

Sąd ustalił, co następuje

Wobec nieletniej P. K., na mocy postanowienia z dnia 15 maja 2019r. w sprawie (...) Sądu Rejonowego w Toruniu, zastosowano środek wychowawczy w postaci nadzoru kuratora sądowego.

Nadzór kuratora sądowego nad nieletnią został zastosowany z uwagi na to, iż nieletnia wykazywała przejawy demoralizacji polegające na tym, że sprawiała problemy wychowawcze oraz nie realizowała obowiązku szkolnego.

Nadzór nad nieletnią został objęty 6 lipca 2019 r. W dniu 9 listopada 2021r. P. B. - kurator zawodowy rodzinny złożył wniosek o zmianę środka wychowawczego wobec nieletniej P. K. i umieszczenie nieletniej w młodzieżowym ośrodku wychowawczym. W uzasadnieniu wniosku kurator wskazał m.in., że Sąd Rejonowy w Toruniu w sprawie o sygn. akt (...) wydał w dniu 15 maja 2019r. postanowienie o zastosowaniu nieletniej P. K. środka wychowawczego w postaci nadzoru kuratora. Nadzór został zastosowany z uwagi na to, iż nieletnia wykazywała przejawy demoralizacji polegające na tym, że sprawiała problemy wychowawcze oraz nie realizowała obowiązku szkolnego. W momencie obejmowania nadzoru nieletnia uczęszczała do (...) klasy Szkoły Podstawowej nr (...) w T. - nie uzyskiwała promocji powtarzając klasę (...). Była nieklasyfikowana ze wszystkich przedmiotów i otrzymała naganne zachowanie, z informacji uzyskanych ze szkoły wynikało, że miała lekceważący stosunek do nauki. Nie uzyskała promocji, mimo, że uczyła się w warunkach dostosowania wymagań edukacyjnych, w oparciu o opinię (...) w T.. We wrześniu 2019r. nieletnia na terenie szkoły dokonała (...), które zakwalifikowano jako (...). Szkoła zapewniła nieletniej m.in. (...). Po tym zdarzeniu doszło do poprawy zachowania nieletniej - nie zaniedbywała swoich obowiązków szkolnych i w roku szkolnym 2020/2021 rozpoczęła klasę(...). W grudniu 2020r. ponownie zaczęły się pojawiać uwagi co do frekwencji nieletniej. Pod wpływem oddziaływań kuratora, we współpracy z pedagog frekwencja nieletniej uległa poprawie, ale zaczęły się pojawiać inne uwagi - po powrocie dzieci do szkół po okresie nauczania zdalnego, nieletnia zaczęła się pojawiać w szkole w niestosownych ubraniach i w czerwcu 2021r. ponownie zaczęła opuszczać lekcje. Nieletnia kontynuowała naukę w (...)klasie szkoły podstawowej, przygotowując się do (...). W okresie ostatnich wakacji nieletnia trafiła Szpitala (...) w T. po tym, jak została znaleziona w stanie upojenie alkoholowego w dniu 22 sierpnia 2021r. W dniu 15 września 2021r., w obecności matki nieletniej - M. K., kurator przeprowadził z nieletnią rozmowę ostrzegawczą, podczas której nieletnia zadeklarowała poprawę. Pod koniec września 2021r. nieletnia powiedziała kuratorowi społecznemu, że nie ma motywacji do nauki i niezbyt chętnie uczęszcza do szkoły. Nieletnia P. K. ukończyła (...) klasę szkoły podstawowej z frekwencją na poziomie ok. 30%, zmuszona była tę klasę powtarzać. Ponadto do nauczycieli docierały informacje od innych uczniów, że nieletnia dość często sięga po alkohol podczas meczów piłkarskich (...), na które chętnie chodzi z kolegami i koleżankami z osiedla. Matka nieletniej wskazała, że nie umie zmotywować nieletniej do nauki.

Nieletnia P. K. jest dzieckiem z nieformalnego związku (...) oraz M. Ł., trwającego w latach 1999 - 2006. Nieletnia jest wychowywana przez matkę, ojciec nie jest aktywny w procesie wychowania dziecka.

Nieletnia P. K. w dniu 6 czerwca 2019r. była diagnozowana w (...) w T.. Badanie pedagogiczne wykazało, że jej poziom umiejętności szkolnych jest niski. Zespół diagnostyczny orzekł, że przyczyną aktualnych trudności dziewczynki jest rozwój intelektualny kształtujący się znacznie poniżej wyników przeciętnych dla normy wiekowej i że w związku z powyższym wymaga ona dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do jej indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych i udzielania jej pomocy (...). Nieletnia miała możliwość uczestnictwa w zajęciach kompensacyjno – korekcyjnych na terenie szkoły, z czego nie skorzystała, obecnie korzysta na niewystarczającym poziomie, wiele tych zajęć opuszczając.

Nieletnia P. K. przyznała, że jest uzależniona od telefonu komórkowego.

Funkcjonowanie nieletniej P. K. jest uwarunkowane własnymi deficytami rozwojowymi oraz podatnością na negatywny wpływ środowiska rówieśniczego. Zachowania nieletniej ujawniają nieprawidłowości procesu socjalizacji oraz skłonność do działań ryzykownych. Matka P. K., mimo podejmowanych wysiłków nie stanowi dla niej autorytetu, jest bezradna wychowawczo.

Nieletnia ujawnia silne tendencje do idealizacji wizerunku, zaprzeczania nawet drobnym uchybieniem, manipulacji wizerunkiem. Jej wgląd w mechanizmy własnego funkcjonowania jest obniżony. Brakuje jej autorefleksji oraz samokrytycyzmu. Prezentuje osobowość o cechach ambiwersji, co oznacza, że należy do osób o przeciętnym poziomie zapotrzebowania na stymulację, jest raczej zrównoważona. Ceni sobie zarówno nawiązywanie kontaktów z innymi, ale też nie odczuwa jako frustracji ich brak. Potrafi nawiązać relacje społeczne, choć zwykle są one poprzedzone

pewną refleksją i analizą ich wartości. Nie jest wyjątkowo wylewna, ale też nie odczuwa dyskomfortu w ujawnianiu swoich uczuć i poglądów. Prezentuje się jako jednostka niekonwencjonalna, egocentryczna, skupiona na sobie z utrudnieniami w prawidłowym rozumieniu uczuć i emocji u innych osób. Prezentuje słaby poziom empatii, broni własnych interesów i poglądów, nie jest skłonna do kompromisu czy przyjęcia punktu widzenia innych osób. Zwykle nie jest skłonna do udzielania pomocy i wsparcia, może za to wykorzystywać innych dla własnych celów. Cechuje ją niski poziom aspiracji, jest mało obowiązkowa i mało efektywna w codziennym funkcjonowaniu. Ma trudności w wytrwałym działaniu, zwłaszcza, gdy nie osiąga sukcesu, szybko się zniechęca, rezygnuje. Osobowość nieletniej P. K. kształtuje się nieprawidłowo. Nieletnia wykazuje (...)uwarunkowane środowiskowo. Spostrzega siebie w sposób mało korzystny. Prezentuje się, jako osoba nieprzystosowana, impulsywna, kapryśna, z niskim poczuciem własnej wartości. Negatywnie ocenia swoje zdolności. Jest nieustannie niezadowolona ze swojej sytuacji, a jednocześnie nie radzi sobie z pojawiającymi się trudnościami i może być negatywnie odbierana przez innych. Nie potrafi odraczać gratyfikacji - oczekuje natychmiastowego zaspokojenia potrzeb. Kwestionuje prawa innych osób i dąży do kontroli sytuacji, w której się znajduje.

Nieletnia P. K. w sytuacji frustracji (zablokowanie możliwości realizacji potrzeby) może najprawdopodobniej stosunkowo często stosować siłę fizyczną przeciw innym, nawet niewielka prowokacja może doprowadzić do wybuchu agresji. Jest mało wrażliwa na reguły społeczne. Może się zdarzyć, że zachowuje się buntowniczo, świadomie łamie ogólnie przyjęte zasady i normy. Nie uznaje autorytetów, ma lekceważący stosunek do osób dorosłych. Jej zachowania mogą mieć charakter pochopny, bez uwzględniania konsekwencji. Wykazuje obojętność w relacjach społecznych, ma tendencje do pasywności, braku zaangażowania. Jest zdystansowana wobec ludzi i nowych wyzwań. Często prezentuje zachowania skierowane przeciwko autorytetowi lub władzy. Nieskłonna jest do kontrolowania własnych reakcji emocjonalnych i behawioralnych, a także jest mało wrażliwa na reguły społeczne. Nieletnia jest asertywna, dominująca i często okazująca wrogość. Może się zdarzyć, że zachowuje się buntowniczo, rywalizacyjnie, świadomie łamie ogólnie przyjęte zasady i normy. Nieletnia P. K. wykazuje skłonność do zachowań naruszających porządek społeczno-prawny. Nie uznaje autorytetów, ma lekceważący stosunek do osób dorosłych, jest roszczeniowa. Nieletnia słabo zna normy moralne i zasady, ponieważ nie są one właściwie przez nią uwewnętrznione. Ogólny poziom funkcjonowania intelektualnego nieletniej mierzony testem niewerbalnym przebiega na poziomie wyników znacznie obniżonych, w granicach (...). W przyswajaniu aktualnego materiału edukacyjnego, oprócz znacznych zaległości programowych dużą przeszkodą jest jej męczliwość, rezygnacja w sytuacji pojawiania się trudności oraz impulsywność. Nieletnia nie jest wdrożona do systematycznej pracy umysłowej, a znaczne zaległości wpływają znacząco na aktualną niechęć do podejmowania wysiłku intelektualnego. Nieletnia P. K. może mieć trudności z odczuwaniem przyjemności chodzenia do szkoły i na inne zajęcia. Nieletnia nie jest w stanie podjąć się realizacji obowiązku szkolnego i funkcjonować zgodnie z oczekiwaniami społecznymi bez zastosowania przymusu i zewnętrznych środków kontroli.

Wobec uporczywej odmowy realizacji obowiązku szkolnego nieletnia winna zostać jak najszybciej umieszczona przez M. K. w młodzieżowym ośrodku socjoterapii. M. K. winna była dopełnić wszelkich koniecznych ku temu formalności, była do tego zobowiązana już w dacie badania w (...) w T., o konieczności takiej wiedziała także już w dacie doręczenia jej odpisu opinii (...) w dniu 24 marca 2022r. (k.44 akt), niestety z zaleceń biegłych wywiązała się jedynie częściowo – poprzez zorganizowanie badań nieletniej w (...). Pomimo otwartości M. K. na współpracę z kuratorem oraz środowiskiem szkolnym, matka nieletniej podporządkowała się decyzji samej P. K., która kategorycznie stwierdziła, że dobrowolnie nie pójdzie do młodzieżowego ośrodka socjoterapii i od września 2022r. ponownie pozwoliła na kontynuację nauki w Szkole Podstawowej nr (...) w T., gdzie nieletnia powtarza (...) klasę - znów z licznymi nieobecnościami, często niewłaściwym zachowaniem w szkole (palenie papierosów na terenie szkoły, nieadekwatny – wyzywający ubiór, używanie telefonu komórkowego podczas lekcji, przeszkadzanie nauczycielowi w prowadzeniu lekcji, niewypełnianie poleceń nauczyciela, odmowy wykonywania zadań), zagrożeniem oceną niedostateczną.

Nieletnia wciąż słabo funkcjonuje w sferze społeczno-emocjonalnej, ujawniając cechy niedostosowania społecznego. Niezbędnym pozostaje wdrożenie u nieletniej systematycznej pomocy (...) celem zmniejszenia jej napięcia emocjonalnego i zmotywowania jej do podejmowania wysiłku uczęszczania do szkoły i nabywania nowych umiejętności budowania prawidłowych relacji społecznych oraz radzenia sobie w sytuacjach trudnych.

/dowód: wyjaśnienia nieletniej P. K. k. 18-18v, 71v

zeznania matki nieletniej M. K. k. 18v-19, 71v-72

karta leczenia szpitalnego k. 4-5

informacje o uczniu k. 6, 15, 26, 56

sprawozdania z wywiadów środowiskowych k. 29, 60, 70,

sprawozdania z przebiegu nadzoru – akta (...)

opinia (...) k. 31-39/

Sąd zważył, co następuje

Okoliczności stanu faktycznego w sprawie Sąd ustalił w oparciu o dowody zebrane w aktach sprawy w postaci wyjaśnień nieletniej P. K., zeznań matki nieletniej M. K., dokumentów w postaci sprawozdań z wywiadów kuratora, dowodu z opinii (...) Zespołu (...) Sądu Okręgowego w (...) oraz w oparciu o akta o sygn. (...) Sądu Rejonowego w Toruniu.

W myśl przepisu art. 64 uwrn w razie potrzeby uzyskania kompleksowej diagnozy osobowości nieletniego, wymagającej wiedzy pedagogicznej, psychologicznej lub medycznej, oraz określenia właściwych kierunków oddziaływania na nieletniego, sąd rodzinny zwraca się o wydanie opinii do opiniodawczego zespołu sądowych specjalistów.

Sąd oparł ustalenia faktyczne, w szczególności dotyczące przyczyn, i stopnia demoralizacji P. K., stanu jej zdrowia, stopnia rozwoju psychicznego i fizycznego, charakteru środowiska i warunków wychowania nieletniej na opinii sporządzonej przez (...) w T. z dnia 16 lutego 2022r. Biegli sporządzający opinie są specjalistami w swoich dziedzinach, a ich wiedza, bezstronność i doświadczenie nie budziły żadnych wątpliwości. Przedstawiona przez biegłych opinia jest przejrzysta, a nadto sporządzona przez kompetentne osoby, które po przedstawieniu metod badawczych, dokonały omówienia wyników badań, a następnie w sposób jasny i konkretny sformułowały wnioski będące odpowiedzią na przedstawione biegłym w postanowieniach dowodowych pytania.

Sąd uznał za wiarygodne dowody z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy w postaci: wywiadów środowiskowych, opinii ze szkoły, bowiem były to dokumenty, których autentyczności ani prawdziwości zawartych w nich informacji nie kwestionowała żadna ze stron procesu.

Przepis art. 3 uwrn ustawy wskazuje przy tym, żeby w sprawie nieletniego należy kierować się przede wszystkim jego dobrem, dążąc do osiągnięcia korzystnych zmian w osobowości i zachowaniu się nieletniego oraz zmierzając w miarę potrzeby do prawidłowego spełniania przez rodziców lub opiekuna ich obowiązków wobec nieletniego, uwzględniając przy tym interes społeczny. W postępowaniu z nieletnim bierze się pod uwagę osobowość nieletniego, a w szczególności wiek, stan zdrowia, stopień rozwoju psychicznego i fizycznego, cechy charakteru, a także zachowanie się oraz przyczyny i stopień demoralizacji, charakter środowiska oraz warunki wychowania nieletniego.

Sama zaś ustawa o wspieraniu i resocjalizacja nieletnich w swojej preambule podkreśla dążenie do przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich i stwarzania warunków powrotu do normalnego życia nieletnim, którzy popadli w konflikt z prawem bądź z zasadami współżycia społecznego, oraz dążenie do umacniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej i poczucia odpowiedzialności rodzin za wychowanie nieletnich na świadomych swych obowiązków członków społeczeństwa.

Zgodnie z art. 145 ust. 1 ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich, Sąd rodzinny może zmieniać lub uchylać środki wychowawcze, jeżeli względy wychowawcze za tym przemawiają; dotyczy to również środków wychowawczych stosowanych w okresie próby.

Na podstawie art. 7 ust. 10 ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich wobec nieletniego można zastosować środek wychowawczy m.in. w postaci umieszczenia w młodzieżowym ośrodku wychowawczym.

Materiał procesowy zgromadzony w niniejszej sprawie w ocenie Sądu wskazuje, że konieczne jest zastosowanie wobec nieletniej P. K., dla jej dobra, środka wychowawczego w postaci umieszczenia w młodzieżowym ośrodku wychowawczym.

Pomimo zastosowania wobec nieletniej P. K. postanowieniem z dnia 15 maja 2019r., wydanym w sprawie (...) Sądu Rejonowego w Toruniu, środka wychowawczego w postaci nadzoru kuratora sądowego, zachowanie nieletniej ulega niestety stałej, dalszej demoralizacji.

Ustalenia stanu faktycznego świadczą o tym, że dotychczasowy proces socjalizacji nie przynosi żadnych oczekiwanych efektów, a proces demoralizacji nieletniej P. K. pogłębia się. Ustalenia i wnioski końcowe opinii (...) z dnia 16 lutego 2022r. potwierdziły, że dla dobra nieletniej P. K. konieczne jest jak najszybsze umieszczenie jej w młodzieżowym ośrodku socjoterapii, a jeżeli to nie nastąpi - w młodzieżowym ośrodku wychowawczym. Nieletnia P. K. wykazuje cechy osobowości niedojrzałej i kształtującej się w nieprawidłowym kierunku. Jej rozwój fizyczny nie budzi zastrzeżeń, a intelektualny plasuje się na poziomie znacząco poniżej przeciętnej dla wieku, w granicach (...). Nieletnia nie jest wdrożona do systematycznej pracy umysłowej, a znaczne zaległości wpływają znacząco na aktualną niechęć do podejmowania wysiłku intelektualnego i realizacji obowiązku szkolnego. Nieletnia nie jest w stanie podjąć się realizacji obowiązku szkolnego i funkcjonować zgodnie z oczekiwaniami społecznymi bez zastosowania przymusu i zewnętrznych środków kontroli. Wobec uporczywej odmowy realizacji obowiązku szkolnego nieletnia winna zostać jak najszybciej umieszczona przez M. K. w młodzieżowym ośrodku socjoterapii. M. K. winna była dopełnić wszelkich koniecznych ku temu formalności, była do tego zobowiązana już w dacie badania w (...) w T., o konieczności takiej wiedziała także już w dacie doręczenia jej odpisu opinii (...) w dniu 24 marca 2022r. (k.44 akt), niestety z zaleceń biegłych wywiązała się jedynie częściowo – poprzez zorganizowanie badań nieletniej w (...) Pomimo otwartości M. K. na współpracę z kuratorem oraz środowiskiem szkolnym, matka nieletniej podporządkowała się decyzji samej P. K., która kategorycznie stwierdziła, że dobrowolnie nie pójdzie do młodzieżowego ośrodka socjoterapii i od września 2022r. ponownie pozwoliła na kontynuację nauki w Szkole Podstawowej nr (...) w T., gdzie nieletnia powtarza (...) klasę - znów z licznymi nieobecnościami, często niewłaściwym zachowaniem w szkole (palenie papierosów na terenie szkoły, nieadekwatny – wyzywający ubiór, używanie telefonu komórkowego podczas lekcji, przeszkadzanie nauczycielowi w prowadzeniu lekcji, niewypełnianie poleceń nauczyciela, odmowy wykonywania zadań), zagrożeniem oceną niedostateczną.

Nieletnia wciąż słabo funkcjonuje w sferze społeczno-emocjonalnej, ujawniając cechy niedostosowania społecznego. Niezbędnym pozostaje wdrożenie u nieletniej systematycznej (...) celem zmniejszenia jej napięcia emocjonalnego i zmotywowania jej do podejmowania wysiłku uczęszczania do szkoły i nabywania nowych umiejętności budowania prawidłowych relacji społecznych oraz radzenia sobie w sytuacjach trudnych. Umieszczenie nieletniej w instytucjonalnej formie wsparcia będzie dla niej szansą na uchronienie przed negatywnymi skutkami demoralizacji, pozwoli jej na sprawną, skuteczną powrót do edukacji.

W tych okolicznościach – wobec niewydolności wychowawczej matki nieletniej i niepoczynieniu przez nią zdecydowanych kroków w celu umieszczenia nieletniej w młodzieżowym ośrodku socjoterapii, jedynym gwarantem zapobieżenia dalszej demoralizacji nieletniej było umieszczenie jej, dla jej dobra, w celu osiągnięcia korzystnych zmian w osobowości i zachowaniu się nieletniej, w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, o czym sąd postanowił na mocy art. 7 pkt 10 ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich.

Z tych względów Sąd orzekł jak w pkt. 1 postanowienia.

W pkt. 2 postanowienia Sąd kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa – Sąd Rejonowy w Toruniu.